

SÁMUEL ELSŐ KÖNYVE

- Novák József -

- Mikor íródott, ki írta, kinek, milyen történelmi helyzetben?

- **A könyv Sámuel próféta** és bíra nevét viseli, aki a biblia egyik legkimagaslóbb alakja, neve a Jer. 15,1-ben Mózes, a Zsolt 99,6-ban pedig Mózes és Áron mellett szerepel. Sámuel kente fel Izráel első királyát Sault, majd később Dávidot, valamint ő alapította az első prófétaiskolákat Gilgálban, Jerikóban és Béthelben, amelyekben a próféta-növendékek együtt laktak.

- **A könyv** tartalmából kiderül, hogy Sámuel főszereplője a könyvnek, és a legtöbb bibliamagyarázó véleménye szerint, ebből kifolyólag kapta a könyv a próféta nevét.

- **Ettől eltekintve**, a zsidó tradíció, Sámueltekintet a könyv szerzőjeként. A könyv 25. fejezetében azonban értesülünk Sámuel haláláról, így nyilvánvaló, hogy a könyv további fejezeteit nem írhatta meg ő. Az 1 Krón, 29,29 alapján, ezen utolsó fejezeteket, Nátán és Gád próféta írhatta meg.

- **Meg kell említeni**, hogy a liberális bibliakritika, teljesen elveti Sámuel szerzőségét, és a könyv megírásának időpontját, jóval későbbre datálja (a babiloni fogság idejére).

- **Sámuel** szerzősége mellett érvel az a tény, hogy az író minden bizonnyal szemtanúja a történéseknek, aki a legapróbb részletekig ismeri a három főszereplő élete eseményeit: Sámuelét, Saulét, Dávidét, és ezeket rendkívüli tárgyilagossággal adja elő.

- **Amennyiben** elfogadjuk Sámuel részbeni szerzőségét, akkor a könyvet közvetlenül az események történése után írták, a befejezés valószínűleg Dávid királyságának az idejére datálható (Dávid **Kr. e. 1010-970** között uralkodott).

- **Ilyen értelemben** tehát, a könyv Izráel népe részére íródott, abban a történelmi helyzetben, amikor Sámuel visszavonult nyilvános szolgálatából, a hatalmat átvette Saul, Sámuel azonban, tovább is szívén viselte népének sorsát, és megígérte, hogy „...*tanítalak majd benneteket a jó és egyenes útra*” (1Sám. 12,23).

Mi volt a könyv megírásának eredeti célja?

- **A könyv** egyrészt a Kr.e. első ezredforduló környéki **események megörökítését** célozta, másrészt, az előző fejezetben leírtak szerint, Sámuel könyvét **tanítási szándékkal** írta meg, javarészt olyan időszakban, amikor Izráelben t.i. két király volt: Saul, a még hatalmon lévő, de Istentől elvetett, és Dávid, a titokban felkent új király.

- **A szerző** rá akar világítani Dávid királyságának az eredetére, be akarja mutatni, hogy a hatalomátvétel Dávid részéről, nem emberi cselekvések és erőlködések eredménye, hanem a Mindenható Isten terve és végzése.

A könyv vázlata

Sámuel az utolsó bíra.	1 – 7.
Anna	1,1-2,10
nyomorúsága,	1: 1-8.
imája,	1:9-18.
gyermeke,	1:19-23.
áldozata,	1:24-28
éneke,	2:1-10
Az ifjú Sámuel szolgálata	2,11-3,21
A silói állapotok.	2:11-36
Az Úr kijelenti magát.	3:1-21
Háború a filiszteusokkal	4,1-7,17
Izráel veresége.	4:1-10
A frigyláda elvesztése.	4:11-17.
Éli halála, Íkábód születése.	4:18-22.
Csapás a filiszteusokon.	5:1-12
A frigyládát visszaküldik.	6:1-7:1
Izráel szellemi megújulása.	7:2-17
Saul, Izrael első királya	8-15.
Saul felemelkedése	8,1-12,25
Izráel királyt kér.	8:1-22
Saul kiválasztása.	9: 1-27
Saul felkenetése.	10:1-27
Az ammóniak legyőzése.	11:1-15
Sámuel búcsúbeszéde.	12:1-25.
Saul bukása	13,1-15,34
A filiszteus fenyegetés.	13:1-7.
Az illetéktelen áldozathozatal.	13:8-9.
A következmény.	13:10-14.
A hadiállapot romlása.	13:15-23
Jónátán hőstette.	14:1-15.
Győzelem, és elhamarkodott eskütétel.	14:16-35
A szabadító életveszélyben.	14:36-46
Saul további harcai és családja.	14:47-52.
Háború az amalékakkal.	15:1-9
Saul engedetlensége, és végleges elvetése.	15:10-34.

Dávid, az Úr választottja	16-31.
Dávid felemelkedése	16,1-18,30
Dávid felkenetése.	16,1-13
Dávid Saul udvarában.	16,14-23.
Újabb háború a filiszteusokkal.	17,1-25.
Dávid legyőzi Góliátot.	17,26-58.
Dávid és Jónátán.	18,1-4
Saul féltékenysége.	18,6-16
Dávid, a király veje.	18,20-30
Saul üldözi Dávidot.	19,1-21,
Jónátán, megvédi Dávidot.	19,1-7.
Dávidot megmenti Mikál.	19,8-17.
Jónátán ismét megmenti Dávidot.	20,1-21,1.
Ahimélek pap, segíti Dávidot.	21,2-9.
Dávid Ákishoz menekül.	21,10-15
Dávid és csapata.	22,1-26,25
Dávid az Adullám-barlangban, és Micpében.	22,1-5.
Saul meggyilkolja a nóbi papokat.	22,6-23.
Dávid megszabadítja Keilát.	23,1-12
Dávid, Zif, és Máon pusztáján.	23,13-28
Saul életét, Dávid megkíméli.	24,1-22
Dávid és Nábál.	25,1-13
Dávid és Abigail.	25,14-43.
Dávid, ismét megkíméli Saul életét.	26,1-25
Dávid filiszteus földön	27,1-30,30
Dávid Ciklágban.	27,1-12.
Újabb háborús készülétek.	28,1-4
Saul, a halottidézőnél.	28,7-25
Dávidot visszaküldik a filiszteusok.	29,1-11
Dávid kiszabadítja a foglyokat.	30,1-30
Saul halála	31,1-13
Izráel veresége, Saul és fiai halála	31,1-13

A bibliai kijelentésben, milyen szerepet tölt be?

- **Az eredeti** héber kánonban, Sámuel első és második könyve egy könyvnek számított, és a szentírás második részébe, a „korai próféták” csoportjába volt sorolva.
- Habár a könyv Izráel történetét tartalmazza, mégis **prófétai könyvnek volt tekintve**, mivelhogy a próféta elsődleges szerepe, megmutatni, hogy Isten hogyan látja a jelent.
- **Az Ószövetség** görög fordítása, a Septuaginta, a könyvet, két egyenlő hosszúságú tekercsre osztotta, és a Királyok könyvével egységben kezelte, így a könyvek megnevezése Királyságok első és második könyve lett, és a történeti könyvek közé lett sorolva, melyet a további fordítások is átvettek.
- **A héber** bibliai kézirat, a könyv kettéosztását 1448-ban vette át, nyomtatott formában pedig, 1517-ben.

- **Sámuel első könyve**, a kb. Kr.e. 1105 -1010 közötti több mint egy évszázad eseményeit követi figyelemmel, Sámuel születésétől, Saul bukásáig, azt a mozgalmas időszakot, amikor háromszoros hatalomváltás történik: Éli főpaptól átkerül a hatalom Sámuelhez, Sámuelről Saulhoz, majd pedig ennek bukásával, Dávidhoz.
- **Sámuel első** könyve, a Bírák könyvének a folytatása, és amint a Bírák könyvének is említve volt, Sámuel könyvei is deuteronomista történeti könyveknek vannak tekintve.
- **A deuteronomista történetírás** jellemzője többek között, hogy az ember cselekedete, szoros összefüggésben van Isten tervével. Ilyen értelemben, az egyén, egyszer csak kulcsfigurája lesz, Istent történésének.
- **Így látjuk** Sámuel, ahogyan gyermekkorában már Isten eszközévé válik, Saul pályája kezdeti szakaszán, amint az ismeretlenségből, hirtelen főszereplővé válik, majd pedig Dávidot, aki még apja szemében sem volt figyelemre méltó, és egyszer csak Izráel legnagyobb király a lesz.
- **Ebben** a folyamatban kulcsmondat az, amit egyszer Isten kijelentett Sámuel által:

1Sám. 16,7;

Mert nem az a fontos, amit lát az ember. Az ember azt nézi, ami a szeme előtt van, de az ÚR azt nézi, ami a szívben van.

Hol találhatóak utalások erre a könyvre, más helyen a bibliában?

- **Az 1Kir. 2,27-35-ben** utalás van, az 1Sám. 2.35,36-ban elhangzott próféciára, mely szerint, Éli utódai ki lesznek rekesztve a papi szolgálatból.
- **A Zsolt. 78,61-66-ban** utalás van, az 1Sám. 4, 5 fejezetben leírtakra, amikor a filiszteusok hadizsákmányként elvitték a frigyládát, az Úr azonban megszégyenítette őket, csapások által.
- **A 2Sám. 23,13-ban**, utalás van Dávid bujdosására, az Adullám barlangjában.
- **A 65. Zsoltár** bevezető mondata magyarázatot ad, hogy a Zsoltár abban az időben született, amikor Dávid bujdosott a Júda pusztájában (1 Sám.22.)
- **Úgyszintén, az 54. Zsoltár**, az 1Sám. 26-ban leírt események kapcsán íródott.
- **A 2Sám. 1,10-ben** utalás van, Saul király halálának körülményeire (1Sám.31.)
- **A 2Sám.2,4-5-ben** utalás van, Saul és fiai földi maradványainak az eltemetésére (1Sám. 31.11)
- **A Mt. 12,3,4-ben** utalás van arra a helyzetre, amikor Dávid Nóbba menekül Saul elől, és Ahimelek pap a szent kenyerekből ad neki.

Az üdvtörténetben milyen helyet tölt be?

- **Egy adott történelmi** pillanatban, Izráel vénei, Sámuel arra kérik, hogy tegyen valakit királlyá fölöttük, mint ahogyan a környező népeknél is bevett szokás volt.
- **A királyság ötletét**, nemcsak Sámuel rosszalatta, hanem Isten is olyan kezdeményezésnek tartotta, amely Őt, az Urat veti el, hogy ne legyen többé királyuk.
- **Ugyanis** Izráel népe eddig teokráciában élt, a teokrácia ugyanis istenuralmat jelent. Tehát, Jahweh, a láthatatlan Isten volt Izráel király. Azzal, hogy Izráel népe monarchiát akart, tulajdonképpen fellázadt Mennyei Királya ellen.
- **Az Úr** végül is beleegyezik a királyság felállításába, de ez a beleegyezés az emberi szabad akaratnak az elfogadása révén történik és hogy Isten milyen lelkületben adta ezt a beleegyezést, arra magyarázatot kapunk, a

Hós. 13,11;

„Adtam néked királyt haragomban, és elvettem az én búsulásomban!”

- Mondhatjuk tehát, hogy a királyság intézménye, egy vétkes kezdeményezés volt (*Ti pedig ismerjétek el, és lássátok be, hogy milyen nagy a ti gonoszságotok az ÚR szemében, amit elkövettetek, amikor királyt kértetek magatoknak. 12,17.*), amelynek gyümölcse, a könyv végén, az összeomlásban megmutatkozik.
- Ámde ebben a könyvben, látjuk megjelenni egy új királyság csiráját, az **„Isten szíve szerint való ember”**, Dávid személyében, amelynek kiteljesedése, a Sámuel második könyvében történik meg, mely királyság immár „legális”, és előképe annak a királyságnak, amit Isten tervez megvalósítani az Ő Fián keresztül.
- Megérthetjük, hogy Isten, az Ő végtelen bölcsessége és hatalma által, **jót tud kihozni, a mi rossz kezdeményezéseinkből is.**

Az Ószövetségi irodalom, hogyan mutat Jézus Krisztusra?

- **Az Ószövetség** előképekben, mintául szolgáló bibliai személyek által, valamint prófétai kijelentésekben mutat rá a Messiásra, Jézus Krisztusra. A Sámuel első könyvében, két személy példamutatása révén, látunk előremutatást, a Krisztusra.
- Az egyik **Jonátán, Saul király fia**. A 18. fejezetben, azt látjuk, hogy Jónátán, felkarolja a királyi udvarba bekerült vidéki pásztorfiút, Dávidot:

1 Sám.18,3-4;

- *„És szövetséget kötött Jónátán Dáviddal, mert úgy szerette őt, mint önmagát. Levette Jónátán a köpenyét, és Dávidnak adta, sőt a ruháját meg a kardját, az íját és az övét is.”*
- **Jézus Krisztus**, a Mennyei Király Fia, úgy szeretett engem, téged, hogy szövetséget kötött velem (az Új Szövetség), nekem adta saját ruháját (*„van igazságom a Krisztusban való hit által”, Fil. 3,9*), és saját fegyverzetét (*„mert harci fegyvereink nem földiek, hanem isteni eredetűek”, 2Kor 10,4*).
- **A másik messiási előkép, Dávid, a pásztorfiú.** Amikor Dávid vállalkozik, hogy kiáll Góliát ellen, Saul próbálja lebeszélni, hogy nem mérkőzhet meg az óriással. Dávid azonban ezt feleli:

1 Sám.17,34-35;

- *„Pásztor volt a te szolgád apja juhok mellett, és ha jött egy oroszlán vagy medve, és elragadott egy bárányt a nyájából, utánamentem, leterítettem, és kiragadtam a szájából.”*
- **Tehát Dávid** az életét is kockára tette, a rábízott juhokért.
- **Minket**, mint juhokat, az *„ordító oroszlán”* (1Pt. 5,8) elragadott volt. De **Jézus Krisztus a Jó Pásztor**, élete árán (*„A jó pásztor életét adja a juhokért”, Jn. 10,11*), kiragadott az oroszlán szájából, azaz az ördög hatalmából, és visszahozott a nyájhoz, az akolba, a Gyülekezetbe.
- **De a Sámuel** első könyvében, találunk prófétai szót is, először az Anna imájában (*„Megítéli az ÚR az egész földet, de királyát megerősíti, felkentjének hatalmat ad.”*) majd pedig, Isten emberének Élit és házanépét dorgáló kijelentésében. Ez utóbbi, kettős vonatkozású lehet: utalhat Cádók főpapra, akit Salamon kiválasztott Ebjatar elvetése után (1 Kir. 2:35), de utal az örökkévaló papra is, Jézus Krisztusra:

1 Kir 2,35;

„De támasztok majd magamnak hűséges papot, aki szívem és lelkem szerint cselekszik. Építetek neki maradandó házat, és az én fölkenetem előtt jár minden időben.”

Milyen előképek vannak a könyvben, amelyek az újszövetségi időkben teljesedtek be?

- Az előző fejezetben bemutatott előképeken túl, **párhuzamot** vonhatunk, **Anna hálaéneke, és Mária éneke között**. Anna dicsőítette az Urat, mert kapott fiút ajándékba az Úrtól, aki próféta és főpap lett, Mária pedig dicsőíti Istent, azért az ajándékért, amit adott Izráelnek, a születendő gyermekén keresztül, aki úgyszintén próféta és főpap lesz, de egyben Izráel királya is, a Messiás.

- **Másrésről** a Jónátán szeretete Dávid iránt, emlékeztet az újszövetségi **agapé szeretetre**, melynek himnuszát megírta Pál:

1Kor. 13,4-5;

„A szeretet türelmes, jóságos; a szeretet nem irigykedik, a szeretet nem kérkedik, nem fuvalkodik fel. Nem viselkedik bántóan, nem keresi a maga hasznát...” Ez a testvéri kapcsolat, ez a szeretet kell, hogy beteljesedjen az újszövetségi hívők életében:

1Pt. 1,22;

„Tisztítsátok meg lelketeket az igazság iránti engedelmességgel képmutatás nélküli testvérszeretetre, egymást kitaróan, tiszta szívből szeressétek...”

Mi a fő mondanivalója, az utolsó időkben élő keresztények számára?

A hatalom elve

- **Amint** a 4. fejezetben is láttuk, a könyvben **háromszoros hatalomátvételnek** vagyunk a tanúi. Először, a hatalom átkerül Éli és fiai kezéből Sámuelhez, majd Sámuel ezt átadja Saulnak, királlyá való felkenetésekor, aztán Saul engedetlenségével elveszti a hatalmat, amely egyre inkább Dávid felé tolódik el.

- **A könyv** bemutatja, hogyan bántak **Éli fiai** a hatalommal, hogy az áldozathozatalnál önkényeskedtek, maguknak vették el az áldozni való java részét: „Igen nagy volt tehát az ifjak vétke az ÚR előtt, mert megutálták az emberek az ÚRnak szóló áldozatot” (2.17)

- **Aztán látjuk, Sámuel magatartását** a hatalom birtokában:

1Sám. 12,3-5;

„Itt állok, válaszoljatok az ÚR előtt és fölkenetje előtt: Kinek vettem el az ökrét, kinek vettem el a szamarát, kit nyomtam el, és kit károsítottam meg? Kitől fogadtam el ajándékot, hogy amiatt szemet hunyjak? Visszaadom nektek! De ők ezt felelték: Nem nyomtál el, és nem károsítottál meg bennünket. Nem fogadtál el senkitől semmit. Akkor ezt mondta nekik: Tanú az ÚR veletek együtt, és tanú az ő fölkenetje a mai napon, hogy nem találtatok semmit a kezemben. Azok pedig ezt felelték: Ő a tanú.”

- **Majd a könyv** bemutatja, **Saul magatartását**, a hatalom gyakorlásában, több ízben is: vallásos elvakultságában, saját fiát akarja meggyilkoltatni, aki bátorságával megalapozta a győzelmet a filiszteusok felett (14,44-45), irigységből, féltékenységből, meg akarja ölni Dávidot (19,9,14,15), legyilkoltatja az Úr papjait, gyanakodván, hogy Dávid cinkosai (22,17-19).

- **Végül látjuk Dávidot**, hogy mit kezd a hatalommal, amikor két ízben is megölhetné üldözőjét, Sault, de mégsem teszi meg (24,3-6, 26,7-23)

- **Mindnyájunknak** Isten adott valamilyen szintű hatalmat: gyermekeink felett, feleségünk felett, munkatársak felett, Gyülekezet felett, vagy némelyeknek éppen politikai hatalmat. Az utolsó időkben, a szentírás szerint, a világi társadalomban a hatalom mindinkább démonizálódik, kicsúcsosodván az Antikrisztusban.
- **Ezért fontos**, hogy felfigyeljünk ilyen szempontból Sámuel első könyvére, amely felhívja a figyelmünket, hogy a hatalmat mindenki az Úrtól kapja, ahogyan azt később Pál is megfogalmazza mondván, hogy:

Róm. 13,1;

„nincs hatalom mástól, mint Istentől”

- **A hatalommal** pedig el kell számolni. A hatalmat azért kapjuk, hogy azzal szolgáljunk, ahogyan Sámuel is tette.
- **Az ellenpélda Saul**, aki nem szolgált a hatalommal, hanem kisajátította azt, a maga céljaira akarta használni, ezért kezdeti harci sikerei semmivé váltak, és élete csődben végződött. Dávid példájából pedig megtanulhatjuk, hogy a hatalmat nem szabad erőszakkal elvenni, hanem türelemmel kivárni, míg Isten keze adja azt meg.
- **Meg kell tanuljunk** azt, hogy a hatalmat nem az dönti el, hogy mennyire vagyok méltó, vagy mennyire vagyok rátermett, hanem a hatalomhoz való viszonyom határozza meg, hogy mennyire vagyok alkalmas arra, hogy a hatalmat gyakoroljam.

Milyen hitvédői (apologetikai) szempontok fedezhetők fel a könyvben?

- **Először is**, a filiszteusokkal vívott első háború kapcsán (4-7 fejezet), számos apologetikai elemeket fedezünk fel. Izráel serege kivonul a filiszteusok ellen, egy olyan háttérrel, amelyben le nem rendezett bűnök vannak, mert a Szent Sátorban szolgáló papok istentelen módon élnek.
- **Az elszenvedett vereség**, tehát törvényszerű, és Izráel vénei mégis érthetetlenül állnak a helyzettel szemben, és sajátos megoldást találnak a győzelem kicsikarására: kivinni a **frigyládát** a csatatérre, így Isten jelenléte biztosítani fogja a sikert.
- **De itt láthatjuk**, hogy Isten nem engedi magát manipulálni, megszarolni, még a frigyláda kedvéért sem, inkább hagyja, hogy az zsákmánya legyen a filiszteusoknak, mert **az Úr semmi áron nem vállal közösséget a bűnnel**. Hasonló helyzet ez, mint ami Jerémiás idejében történt: *„Így szól a Seregek URa, Izráel Istene:*

Jer. 7,3-7;

Jobbítátok meg útjaitokat és tetteiteket, akkor megengedem, hogy ezen a helyen tartózkodjatok! Ne bízzatok ilyen hazug szavakban: az ÚR temploma, az ÚR temploma, az ÚR temploma van itt! Mert csak ha igazán megjobbítjátok útjaitokat és tetteiteket, ha igazságosan ítélték ember és embertársa között, ha a jövevényt, árvát és özvegyet nem nyomjátok el, és ártatlan vért sem ontotok ezen a helyen, nem követtétek más isteneket a magatok romlására: akkor megengedem, hogy ezen a helyen tartózkodjatok, azon a földön, amelyet őseiteknek adtam, öröktől fogva mindörökké.

- **A filiszteusok**, tehát hadizsákmányként elviszik a frigyládát, és beteszik istenük, Dágon templomába (5,2).
- **Talán** azt gondolták, hogy Izráel népével együtt, legyőzték Istenüket is, és trófeaként mutogatható lesz a láda. De két ízben is, Dágon a halisten arcra bukott a frigyláda előtt, a filiszteusokon pedig kemény járvány tört ki, és rágcsálóinvázió fenyegette őket. Felismerik,

hogy a csapások kapcsolatban állnak a frigyládával, és tanácsot kérnek a fejedelmek, saját pogány papjaiktól az ügyben.

- **Paradox módon**, a pogány papok apologetikai előadást tartanak Izráel Istenéről:

1 Sám.6,5-6;

„.....Adjatok dicsőséget Izráel Istenének, akkor talán nem nehezedik tovább a keze rátok, isteneitekre és országotokra. Miért keményítenétek meg a szíveteket, ahogyan az egyiptomiak és a fáraó megkeményítette a szívét? Nem úgy volt-e, hogy amikor csúffá tette őket, el kellett bocsátaniuk őket, és elmehettek?”

- **Egy újabb paradoxon**, hogy Izráel népe mindezek után, csak húsz év múltán döbben rá, hogy szükség lenne teljesen megtérni az Úrhoz, hogy megszabadulhassanak a filiszteus elnyomástól:

1 Sám. 7,3-4;

„Akkor ezt mondta Sámuel Izráel egész házának: Ha tiszta szívből akartok megtérni az Úrhoz, akkor távolítsátok el magatok közül az idegen isteneket és Astartékat. Ragaszkodjatok szívből az Úrhoz, egyedül neki szolgáljatok, akkor majd megment benneteket a filiszteusok kezéből. Akkor eltávolították Izráel fiai a Baalokat és Astartékat, és egyedül az Úrnak szolgáltak.”

- **Amint ez a megtérés megtörtént**, az Úr népe mellé állt, és vereséget mért a filiszteusokra, bebizonyítván, hogy Ő valóban az a hatalmas Isten, akinek hírét hallották a pogány papok (7,10-12).

- **Másodszor**, apologetikai elemeket látunk Sámuel búcsú beszédében, amikor erőteljesen inti a népet, hogy:

1 Sám.12,20-22;

„...Szolgáljatok az Úrnak teljes szívből! Ne térjete el, hogy a semmiket kövessétek, amelyek tehetetlenek, és nem tudnak megmenteni, mert semmik azok. Hiszen nem veti el az UR a saját népét az ő nagy nevéért, mert tetszett az Úrnak, hogy a saját népévé tegyen benneteket.

- **Harmadszor**, ugyancsak Sámuel tart hitvédő beszédet Saul királynak, miután az nem teljesíti teljesen Isten utasítását Amálekkel kapcsolatosan:

1 Sám.15,22-23

„Akkor ezt mondta Sámuel: Talán ugyanúgy tetszik az Úrnak az égő- és a véresáldozat, mint az engedelmesség az ÚR szava iránt? Bizony, többet ér az engedelmesség az áldozatnál, és a szófogadás a kosok kövérjénél! Olyan az engedetlenség, mint a varázslás vétke, és az ellenszegülés, mint a bálványimádás.”

- **Negyedszer**, a Dávid felkenetése körüli események kapcsán, kapjuk azt a mély kijelentést Istentől, melynek szellemisége végigvonul az egész szentíráson:

1Sám.16,7;

„Nem az a fontos, amit lát az ember. Az ember azt nézi, ami a szeme előtt van, de az ÚR azt nézi, ami a szívben van.”

- **Végül**, de nem utolsó sorban, amint az ifjú Dávid kiáll Góliát ellen, hitvédő beszédet tart:

1 Sám.17,46-47;

„Még ma kezembe ad az ÚR, leváglak és a fejedet veszem, a filiszteusok seregének a hulláit pedig még ma az égi madaraknak és a mezei vadaknak adom. És megtudja mindenki a földön, hogy van Isten Izráelben. És megtudja az egész egybegyűlt sokaság, hogy nem karddal és lándzsával szabadít meg az ÚR. Mert az ÚR kezében van a háború, és ő ad a kezünkbe benneteket.”

A könyv aktuális üzenete: Az engedelmesség

- **A hitről** szeretnek a hívők prédikációt hallgatni, az engedelmességről kevésbé. Pedig a kettő nem választható szét, a hit Isten Igéjének hallgatása és megcselekedése, azaz engedelmesség!
- **Pistis** jelentése: hit, hűség, ragaszkodás, engedelmesség
- Nem lesz hite senkinek gyógyításokat, csodákat tenni, ha nem tanul meg engedelmeskedni, alávetettségben, az Isten szerinti tekintélyi rendben mozogni!

Zsid. 5,8-9;

Ámbár Fiú, megtanulta azokból, a miket szenvedett, az engedelmisséget; És tökéletességre jutván, örök idvesség szerzője lett mindazokra nézve, a kik neki engedelmeskednek,

- **Jézusnak** is meg kellett tanulnia az engedelmisséget! Hogyan? A szenvedések, próbák, nyomorúságok által. Ezért ha szenvedsz, valószínűleg engedelmisségre akar tanítani Isten! Nem mindig az ördög támad, gyakran Isten enged meg nehézségeket az életedben!
- **Miért?** Hogy a hited kipróbált legyen, mint a tűzben megpróbált arany. A szenvedések által lett tökéletes Jézus. Üdvösséget szerzett azoknak akik neki engedelmeskednek!
- **Aki hisz** az üdvözül, aki engedelmeskedik, az üdvözül.

Kinek kell engedelmeskedni?

- Istennek: ezt mindenki elfogadja: „én csak Istennek engedelmeskedem”
- Isten által kijelölt embereknek: tekintélyi rendben mozogni

Ef. 5,21-25, 6,1-5;

Engedelmeskedjete egymásnak, Krisztus félelmében. Az asszonyok engedelmeskedjenek férjüknek, mint az Úrnak; mert a férfi feje a feleségnek, ahogyan Krisztus is feje az egyháznak, és ő a test üdvözítője is. De amint az egyház engedelmeskedik Krisztusnak, úgy engedelmeskedjenek az asszonyok is a férjüknek mindenben. Férfiak! Úgy szeressétek feleségeteket, ahogyan Krisztus is szerette az egyházat, és önmagát adta érte, Gyermek! Engedelmeskedjete szüleiteknek az Úrban, mert ez a helyes. „Tiszteld apádat és anyádat”: ez az első parancsolat, amelyhez ígéret fűződik, mégpedig ez: „hogy jó dolgod legyen, és hosszú életű légy a földön. ”Ti apák pedig ne ingereljétek gyermekeiteket, hanem neveljétek az Úr tanítása szerint fegyellemmel és intéssel. Szolgák! Félelemmel és rettegéssel engedelmeskedjete földi uraitoknak, olyan tiszta szívvel, mint a Krisztusnak.

- **Az Ige** szerint embereknek is engedelmeskedni kell! A hívőknek alapjáraton engedelmeskedni kell egymásnak Krisztus félelmében, a feleségeknek engedelmeskedni kell mindenben a férjüknek, a férjnek viszont szeretni kell a feleségét, a gyerekeknek engedelmeskedni kell a szüleiknek, a szolgáknak engedelmeskedni kell az uraiknak!
- **Felszólító mód**, tehát nem alternatíva, hanem parancs! Sok hívőnek szelektív a hallása, azt meghallja, hogy Isten megáld, de azt már nem, hogy a feltétele az engedelmisség!

- **Sok hívő** úgy akar szellemi hatalomra és pozícióra szert tenni, hogy nem akar engedelmessé válni az Isten szerinti rendben. Ebből nagy baj lesz!

Mt. 7,21-23;

„Nem mindenki megy be a mennyek országába, aki ezt mondja nekem: URam, URam, hanem csak az, aki cselekszi az én mennyei Atyám akaratát. Sokan mondják majd nekem ama napon: Uram, Uram, nem a te nevedben prófétáltunk-e, nem a te nevedben űztünk-e ki ördögöket, és nem a te nevedben tettünk-e sok csodát? És akkor kijelentem nekik: Sohasem ismertelek titeket, távozzatok tőlem, ti gonosztevők!”

- **Kicsoda** fog üdvözülni? Aki cselekszi Isten akaratát, azaz engedelmisségben jár! Aki nem jár engedelmisségben, bármilyen csodákat is tesz, nem fog bemenni a mennybe! A különféle szellemi ajándékok, talantomok Istentől függetlenül is működnek, tehát engedetlenség esetén is!

- **Sőt**, hitet is lehet gyakorolni Isten nélkül, például hit a tudatalatti hatalmában, hit a saját megvallásomban stb. Lásd New Age, pozitív megvallások

Ef. 6,11-13;

Végül pedig: erősödjétek meg az Úrban és az ő hatalmas erejében. Öltözzétek magatokra az Isten fegyverzetét, hogy megállhassatok az ördög mesterkedéseivel szemben. Mert a mi harcunk nem test és vér ellen folyik, hanem erők és hatalmak ellen, a sötétség világának urai és a gonoszság lelkei ellen, amelyek a mennyei magasságban vannak. Éppen ezért vegyétek fel az Isten fegyverzetét, hogy ellenállhassatok a gonosz napon, és mindent leküzdve megállhassatok.

- **Isten rendje:** az efezusi levélben a Szent Szellem kijelenti Isten rendjét: az új hívőnek először le kell ülni a mennyekben a Krisztusban, aztán e szerint a mennyei pozíció szerint kell járnunk itt a földön engedelmeskedve Isten félelmében, és csak ezután leszünk alkalmasak, hogy ellenálljunk az ördögnek és szellemi harcoljunk!

- **Ama gonosz napon:** minden hívő életében egyszer vagy többször van egy ilyen nap, amikor megpróbáltatják a hite és nagy nyomás alá kerül az ember. Ha addig nem alapozódott meg a Krisztusban és nem áll erősen a hitében, akkor nem fog tudni ellenállni ezen a napon! Ezért van szükség fegyelmezett, engedelmes, hűséges imádkozó szellemi életre!

Engedelmeskedjétek a vezetőiteknek

Zsid. 13,17;

Engedelmeskedjétek előljáróitoknak és fogadjatok szót, mert ők vigyáznak lelkeitekre, mint számadók; hogy ezt örömmel műveljék és nem bánkódva, mert ez néktek nem használ.

- **Az előljáróknak**, vezetőknél engedelmeskedni kell, mert ők felelősséggel tartoznak a juhokért, számot fognak adni róluk. Nyilván nem személyes dolgokban kell engedelmeskedni, hogy ki legyen a férjed vagy menjél-e egyetemre stb. Ez a te felelősségi övezetedbe tartozik. A gyülekezettel, testvérekkel, bűnnel stb. kapcsolatos kérdésekben kell engedelmeskedni.

- **Felelősség:** amit Isten rád bízott, azért felelősséggel tartozol, sáfárság. Például a férfi a családjáért felelős, egy szolgáló a szolgálataért, egy pásztor a nyájáért, egy tanuló a tanulmányaiért. Mivel ez a te felelősségi övezeted, Isten téged fog vezetni, segíteni ezen a területen. Nyilván nagykorúakra vonatkozik, a gyerekek tartoznak engedelmeskedni a szüleiknek.

- **Soha** ne engedd meg, hogy más irányítsa, vezesse a te felelősségi övezetedet! Ez varázslás! Természetesen tanácsot kérhetsz, hiszen sok tanácsos által áll meg a vezetés, de neked kell döntened és felelősséget vállalnod, ezt nem engedheted át másnak! Te se avatkozz más dolgába és ne próbáld irányítani, manipulálni a másik embert az ő felelősségi övezetében!
- **Példa:** a hálózat vezetését az apostoli csapatnak mutatja meg az Úr, a gyülekezet vezetését a presbitériumnak, és nem az egy éves hívőnek, akinek a tojáshéj még ott van a fenekén. Miért? Mert nem az ő felelősségi övezete!
- **Vezetés kontrollja:** 1. Ige 2. belső bizonyosság 3. sok tanácsos 4. józan ész 5. körülmények. Más ember, prófécia csak megerősítheti azt, amit már neked Isten mondott!

A határok

- **Határok:** vigyázz, hogy ne engedd, hogy átlépjék a te felelősségi határaidat, és te se lépd át másét! Sok hívő azért megy tönkre, mert engedi, hogy állandóan átlépjék a határait, és szeretetre hivatkozva kihasználják, illetve olyan terheket vesznek magukra, amik nem az övék és ezért belerokkannak.
- **Áldozat mentalitás:** főleg a nőkre jellemző, nem tud nemet mondani, mindig mindenkinek segít, és közben tönkremegy az élete, sok esetben megbetegsznek, például rákban.

Luk. 16,10;

A ki hű a kevesen, a sokon is hű az; és a ki a kevesen hamis, a sokon is hamis az.

- **Szellemi alapelv:** aki a kevesen hű, a sokon is az lesz, aki a kevesen hamis, a sokon is az lesz. Aki a kis dolgokban nem tud engedelmeskedni, az a nagy dolgokban sem fog tudni, ezért nem bíz rá az Úr többet!
- Ha előre akarsz lépni, akkor legyél engedelmes a kis dolgokban!

1Jn. 4,20;

Ha valaki azt mondja: „Szeretem Istent”, a testvérét viszont gyűlöli, az hazug, mert aki nem szereti a testvérét, akit lát, nem szeretheti Istent, akit nem lát.

- **Alapelv:** aki nem szereti a testvérét, akit lát, az nem szeretheti Istent sem, akit nem lát! Hasonlóképpen, aki nem engedelmeskedik az Isten szerinti tekintélyi rendben embereknek, az Istennek sem engedelmeskedik! Ne hazudj az igazság ellen!
- **Könnyű** akkor engedelmeskedni, amikor egyetértesz, és amúgy is azt csinálnád! Ez tulajdonképpen nem is engedelmesség. Az engedelmesség ott kezdődik, amikor nem értesz egyet!

Saul király

1 Sám. 15,13-21;

És a mint Sámuel Saulhoz érkezék, monda néki Saul: Áldott vagy te az Úrtól! Én végrehajtam az Úrnak parancsolatját. Sámuel azonban monda: Micsoda az a juhbégetés, mely füleimbe hat és az az ökörbőgés, melyet hallok? És monda Saul: Az Amálekítáktól hozták azokat, mert a nép megkímélte a juhoknak és ökröknek javát, hogy megáldozza az Úrnak, a te Istenednek; a többit pedig elpusztítottuk. Akkor monda Sámuel Saulnak: Engedd meg, hogy megmondjam néked, a mit az Úr mondott nékem ez éjjel. Ő pedig monda néki: Beszélj. Mondta azért Sámuel: Nemde kicsiny valál te a magad szemei előtt is, mindazáltal Izráel

törzseinek fejévé lettél, és az Úr királylyá kent fel téged Izráel felett?! És elkülde az Úr téged az úton, és azt mondá: Menj el, és pusztítsd el az Amálekitákat, kik vétkezének; és hadakozzál ellenök, míg megsemmisíted őket. Miért nem hallgattál az Úrnak szavára, és miért estél néki a prédának, és cselekedted azt, a mi bűnös az Úr szemei előtt? És felele Saul Sámuelnek: *Én bizonyára hallgattam az Úr szavára, és azon az úton jártam, a melyre engem az Úr elküldött; és elhoztam Agágot, az Amálekiták királyát, és az Amálekitákat elpusztítottam. A nép azonban elvette a prédából a megsemmisítésre rendelt juhoknak és ökröknek javát, hogy megáldozza az Úrnak, a te Istenednek Gilgálban.*

- **Saul** nem teljesítette az Úr parancsát, hogy irtsa ki az amálekitákat és minden barmukat. Csak félig engedelmeskedett, meghagyta az ökrök javát és Agágot.
- **Sok hívő ilyen:** ami tetszik, azt megteszi, ami nem, azt hanyagolja, de ez magaválasztotta istentisztelet, ez nem teljes engedelmesség.
- **Önelégült** és önigaz volt: *én bizonyára teljesítettem az Úr parancsát.* Tényleg azt hitte, hogy engedelmes volt, varázslás alá került és nem értette miről beszél Sámuel.
- **Mindenki hibás** volt, csak ő nem: a nép megkímélte a juhoknak és ökröknek javát, Sámuel késett, a filiszteusok is minek támadnak.

1 Sám. 15,22-23;

Sámuel pedig monda: Vajjon kedvesebb-é az Úr előtt az égő- és véres áldozat, mint az Úr szava iránt való engedelmesség? Ímé, jobb az engedelmesség a véres áldozatnál és a szófogadás a kosok kövérénél! Mert, mint a varázslásnak bűne, olyan az engedetlenség; és bálványozás és bálványimádás az ellenszegülés.

- **Jobb** az engedelmesség a különféle áldozatoknál, sok ember életében azért nincs áldás, mert engedetlenségben él, pedig rengeteg áldozatot hoz másokért, állandóan szolgál, segít, de hiába! Az engedelmisséget nem lehet kiváltani semmivel!
- **Engedetlenség:** olyan, mint a varázslás bűne, hasonlóak a következményei! Aki engedetlenségben él, az varázslás alá kerül, meg nem tért szíve vezeti félre. Az ilyen ember mindent a varázslás szemüvegén keresztül lát, a gonoszt jónak mondja, az igazat pedig kárhoztatja!
- **Ellenszegülés:** olyan, mint a bálványimádás! Az engedelmisség lényege, hogy leteszem az életem, ne az én akaratom legyen meg, hanem az Úré. Engedetlenség esetén a saját akaratomat viszem keresztül, a saját éneket emelem fel, ez bálványimádás.

Dáthán és Abirám

4 Móz. 16,12-15;

Elkülde azután Mózes, hogy hívják elő Dáthánt és Abirámot, az Eliáb fiait. Azok pedig felelének: Nem megyünk fel! Avagy kevesled-é azt, hogy felhozál minket a tejjel és mézzel folyó földről, hogy megölj minket a pusztában; hanem még uralkodni is akarsz rajtunk? Éppen nem tejjel és mézzel folyó földre hoztál be minket, sem szántóföldet és szőlőt nem adtál nekünk örökségül! Avagy ki akarod-é szúrni az emberek szemeit? Nem megyünk fel! Megharaguvék azért Mózes igen, és monda az Úrnak: Ne tekints az ő áldozatjokra! Egy szamarat sem vettem el tőlök, és egyet sem bántottam közülök.

- **Dáthán és Abirám:** nyílt engedetlenség, amit tettek, keserű, lázadó beszédek jöttek ki a szájukból: *uralkodni akarsz rajtunk? Éppen nem tejjel és mézzel folyó földre hoztál minket, ki akarod szúrni az emberek szemeit?*

- **Magyarul:** rosszul mennek a dolgok, nincs kenet, lelki az egész gyülekezet, uralkodsz a gyülekezeten, stb. Általában azok kritizálnak, akik nincsenek rendben.
- **Példa:** itt nincs szeretet: azok mondják ezt, akik nem járnak szeretetben, csak kapni akarnak, nem adni. A csúcs az, amikor lelki szinten levő hívő mondja a gyülekezetre, hogy lelki. Nem jó dolog a világot sötétnek mondani és fordítva!
- **Megharagudott Mózes:** minden érzelem Istentől van, tehát jó! Lehet haragudni is, de az nem mindegy, hogy lenyugszom, vagy rázúdítom a haragomat a másokra! Mózes ártatlan volt, senkit nem bántott, általában ok nélkül lázadnak fel az emberek.

4 Móz. 16,30-33,35:

Ha pedig az Úr valami új dolgot cselekszik, és a föld megnyitja az ő száját, és elnyeli őket, és mindazt, a mi az övék, és elevenen szállanak alá pokolba: akkor megismeritek, hogy gyalázták ezek az emberek az Urat. És lőn, a mint elvégezte mind e beszédeket, meghasada a föld alattok. És megnyitá a föld az ő száját, és elnyelé őket és az ő háznépeiket: és minden embert, a kik Kóréi valának, és minden jószágukat. És alászállának azok és mindaz, a mi az övék, elevenen a pokolra: és befedezé őket a föld, és elveszének a község közül. És tűz jöve ki az Úrtól, és megemészté ama kétszáz és ötven férfiút, a kik füstölő szerekkel áldoznak vala.

- **Az Urat** gyalázták ezek az emberek, aki engedetlen, lázadó, keserű beszédeket szól, rágalmaz, kritizál az nem csak azt az embert gyalázza, hanem az Urat! Az Isten szerinti tekintélyi rend ellen lázadtak fel.

A romlás folyamata

1. felfuvalkodás 2. negatív beszédek 3. engedetlenség 4. lázadás

- **Isten ítélete** utolérte Kórét, Dáthánt, Abirámot és a többieket, a házanépével együtt szállt elevenen a pokolba, a többieket pedig megemésztette Isten tüze! Ez Isten véleménye az engedetlenségről és lázadásról.

Zsid. 3,15-19:

Mert amikor ezt mondja az Írás: „Ma, ha az ő hangját halljátok, ne keményítsétek meg a szíveteket, mint az elkeseredéskor”, azt kérdezzük: kik keseredtek el, amikor ezt hallották? Nemde mindazok, akik Mózes vezetésével kijöttek Egyiptomból? És kikre haragudott negyven éven át? Nem azokra, akik vétkeztek, akiknek a teste elhullott a pusztában? És kiknek esküdött meg, hogy nem mennek be nyugalma helyére, ha nem azoknak, akik engedetlenekké váltak? Látjuk is, hogy nem mehettek be hitetlenségük miatt.

- **Izrael** fiainak kemény, hitetlen volt a szívük, állandóan zúgolódtak, panaszkodtak Isten ellen. Tele voltak keserűséggel és ez sokakat megfertőzött.
- **A 12 kémből** 10 negatív beszédekkel fellázította a népet és meg akarták kövezni Józsuét és Kélebet! Ez már sok volt az Úrnak, nem mehettek be az ígért földjébe, nem vehették birtokba az örökségüket, mert engedetlenekké váltak, hitetlenek lettek!
- **Az engedetlenséget** és hitetlenséget szinoním fogalomként kezeli a Biblia. Jól jegyezd meg, hogy engedetlenség esetén kiesel az örökségedből, elveszíted, amit Isten neked készített!

Zsolt. 68,7;

Isten hozza vissza a száműzötteket, kihozza boldogságra a foglyokat; csak az engedetlenek lakoznak sivatag helyen.

- **Isten** kihozza boldogságra a foglyokat, megszabadítja az Ő népét. Az engedetlenség következménye az örökség elvesztése mellett a sivatag állapot. Ha nem szeretnél sivatag helyre kerülni, akkor járj engedelmisségben!
- **Sivatag:** sivár, kopár, kietlen hely, nincs víz, terméketlen, szellemi meddőség, a Szentlélek friss jelenlétének hiánya, szellemi szárazság, reménytelenség, kilátástalanság, pangás, vegetálás. Ellentéte a folyóvíz mellé ültetett fának, lásd. 1. Zsoltár.

Zsolt. 51,12-14;

Tiszta szívet teremts bennem, oh Isten, és az erős lelket újítsd meg bennem. Ne vess el engem a te orczád előtt, és a te szent lelkedet ne vedd el tőlem. Add vissza nékem a te szabadításodnak örömét, és engedelmisség lelkével támogass engem.

- **Engedetlenség** további következményei: tisztátalan szív, a Szentlélek visszavonul, örömtelenség, szabadság elvesztése
- **Engedelmisség szelleme:** a Szent Szellem egyik aspektusa, kérjed az engedelmisség szellemét, hogy járhass az Úr színe előtt az Ő világosságában!

Kidolgozandó házi feladat a hallgatónak:

Párhuzamot vonni, a két vezető között: Sámuel és Saul között.